

FYLKESMANNEN I HORDALAND, MILJØVERNAVDELINGEN

	INSPEKSJON VED Os renseanlegg	RAPPORT NR. 2001/8
---	--	--

Bedriftens adresse:	Os kommune	Arkivkode:	01/14547-461.21
Utslippstillatelse av:	11.04.1996	Førrige kontroll:	25.05.1998
Kontrollklasse:		Tidsrom for kontrollen:	05.12.2001
Tilstede fra kommunen:	Håkon Østgulen Arne Håkon Røed Stein Tore Sørland	Inspektør:	Sissel Storebø Britt Solheim

Rapportens innhold :

Denne rapporten beskriver de avvik og observasjoner som ble avdekket innen følgende kontrollerte områder:

- Status for internkontroll.
- Oppfølging av forhold påpekt under forrige kontroll.
- Drift av Os renseanlegg.
- Utslippskontrollen.
- Utslippsarrangement.
- Kommunens håndtering av naboklager.
- Gjennomgang av kommunens driftsjournaler.
- Lagring og håndtering av kjemiske stoffer og produkter.

Hovedkonklusjon :

Fylkesmannen avdekket følgende avvik under kontrollen:

- Den del av internkontrollen for Os kommune som omhandler ytre miljø er ikke oppdatert og er kun delvis tatt i bruk.
- Utslippskontrollen for Os renseanlegg er ikke i samsvar med gjeldende utslippstillatelse.

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

- Bruk av kjemikalie Super Chemzyme IV, Biologisk behandlingsmiddel for kloakk var ikke alminnelig kjent for ansatte på teknisk etat. Produktdatabladet var ikke tilgjengelig.

Utarbeidet dato : 13.12.2001

Godkjent dato:13.12.2001

Sign.:

Sign.:

Inspektør

Seksjonsleder

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en kontroll ved Os renseanlegg den 05.12.2001. Kontrollen inngår som en del av fylkesmannens arbeid med å håndheve gjeldende krav med hensyn til beskyttelse av det ytre miljø. Kontrollen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver avvik og observasjoner som ble avdekket under kontrollen. **Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.**

Definisjoner på et avvik og en observasjon er som følger:

- AVVIK defineres som overtredelse av vilkår gitt i utslippstillatelsen eller gjeldende lover og forskrifter, eller på bedriftens egne prosedyrer og instruksjoner som har relevans for å ivareta det ytre miljø.
- ANMERKNING er et forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men som fylkesmannen mener det er riktig å påpeke for å ivareta og forbedre det ytre miljø.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for kontrollen var :

- Forurensningsloven
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter
- Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann av 11.04.1996
- Revisjonsrapport datert 09.06.1998
- Kommunens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for det ytre miljø, internkontrolldokumenter for teknisk etat.

3. Omfang

Følgende områder ble dekket under inspeksjonen:

- Status for internkontroll
- Oppfølging av forhold påpekt under forrige kontroll
- Drift av Os renseanlegg
- Utslippskontrollen
- Utslippsarrangement
- Kommunens håndtering av naboklager.
- Gjennomgang av kommunens driftsjournaler
- Lagring og håndtering av kjemiske stoffer og produkter.
- Resipientundersøkelse i områdene utenfor havnebassenget ved Osøyro

Fylkesmannen har under kontrollen ikke vurdert andre forhold ved kommunens virksomhet.

4. Avvik

Følgende avvik ble avdekket under kontrollen:

Avvik 1:

Den del av internkontrollen for Os kommune som omhandler ytre miljø er ikke oppdatert og er kun delvis tatt i bruk.

Avvik fra forskrift om systematisk helse- miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5, punkt 6, 7 og 8

Avviket er basert på følgende observasjoner:

- Systematisk gjennomgang og oppdatering av internkontrollen for teknisk sektor, avløpsanleggene har ikke funnet sted siden utarbeidelsen/oppdateringen i april 1999, jf. Internkontrollforskriften § 5 punkt 8. Det er bl.a. i IK-dokumentene henvisning til eldre utgaver av forskrifter.
- Begrepet *avvik* er ikke definert for ytre miljø. Kommunen har etablert et avvikssystem. Det er ikke beskrevet definisjon for avvik for det ytre miljø. For viktige aktiviteter er det hensiktsmessig å etablere avvikskriterier, dvs. definere rammer eller grenser for hva som er normale eller akseptable forhold.
- Os kommune har fastsatt mål for driften av de kommunale anleggene mht. ytre miljø i hovedplan avløp 2000 – 2010. For på en enkel måte å kunne forholde seg til målsettingen i kommunen bør målene i hovedplan avløp implementeres i internkontrollen, jf. § 5 punkt 4 i internkontrollforskriften.
- Os kommune har ikke utarbeidet prosedyre for kontroll av tilbakeholdelse av slammengde fra Os renseanlegg, jf § 5 punkt 7 i internkontrollforskriften.

Avvik 2

Utslippskontrollen for Os renseanlegg er ikke i samsvar med gjeldende utslippstillatelse

Avvik fra utslippstillatelse for Os kommune datert 11.04.1996.

Avviket er basert på følgende observasjoner:

- Vannmengden som ledes gjennom anlegget og overløp blir ikke målt, jf. krav i punkt 1.8 i utslippstillatelsen. Kommunen har dermed ikke oversikt over vannmengden som blir tilført renseanlegget og ikke overløpsdriften ved renseanlegget. Antall timer anlegget går i overløpsdrift blir registrert.
- Kommunen kan ikke dokumentere at utslippet fra Os renseanlegg overholder kravene i utslippstillatelsen. Kravet er at renseanlegget skal holde tilbake en slammengde tilsvarende 50 g slam pr. pe og døgn med 20 % TS, jf, punkt 1.4 i vedlegg 2 i utslippstillatelsen. Det ble opplyst under kontrollen at kommunen gjennomførte veging av slammet fra juni 1999 til juni år 2000 og slammengden ble reknet om til gram per person per dag. Beregningene viser at slammengden som ble tatt ut var rundt 5-6 g/d/p, jf brev fra Os kommune datert 08.06.2000.

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble avdekket under inspeksjonen:

Anmerkning 1:

Bruk av kjemikalie Super Chemzyme IV, Biologisk behandlingsmiddel for kloakk var ikke alminnelig kjent for ansatte på teknisk etat. Produktdatabladet var ikke tilgjengelig.

Kommentarer:

HMS-datablad er viktig underlagsmateriale for å gjøre en risikovurdering for kjemikaliebruk.

Andre forhold

Det ble installert nytt renseanlegg, silanlegg med en spalteåpning mindre enn 1 mm, for håndtering av avløpsvannet januar 1999. Nærmere 60% av innbyggerne i Os kommune er nå tilknyttet dette avløpsanlegget. Kommunen har planer for ytterligere tilknyttinger, jf hovedplan for avløp. Rensedistriktet omfatter områdene langs Osdalen, Hegglandsdalen og Mobergs-området sør for Osøyro sentrum.

Mye av ledningsnett er bygget rundt 1970, men deler av ledningsnett i Osøyro –området er eldre. Avløpet går både i seperatsystem og fellesystem. Det ble opplyst under kontrollen at innlekking av fremmedvann og infiltrasjon var et stort problem for driften av avløpssystemet.

Os kommune har reklamert på at renseanlegget ikke klarer rensekravet som det er garantert for i kontrakten fra KWS-MEVA AS. Kommunen har i brev av 08.06.2000 bedt leverandøren komme med forslag til tiltak som kan gjennomføres for å oppfylle rensekravet. Leverandøren har i brev av 11.08.2000 kommet med en rekke forbedringer/justeringer som kan utprøves for å optimalisere driften.

Resipientundersøkelsen i Bjørnafjorden/havnebassenget utenfor Osøyro, som ble fortatt i 1999 viste at forholdene utenfor havnebassenget ved Osøyri var svært dårlige. Det ble i forhold til tidligere undersøkelser påvist store endringer i sedimentet og bunnfauna. Miljøtilstanden ble kvalifisert i miljøtilstandsklasse fra IV til V, dårlig til meget dårlig.

Fylkesmannen påpekte i brev av 22.03.2000 til Os kommune at utviklingen i miljøtilstanden til resipienten måtte følges opp med videre undersøkelser. Ny resipientundersøkelse er nå gjennomført. Rapporten vil ikke foreligge før mars måned. Med de foreløpige resultatene viser ingen bedring av resipientforholdene.

På kontrollen ble de diskutert strakstiltak for å bedre forholdene for driften av renseanlegget og resipientforholdene. Aktuelle tiltak var å forlenge utslippsledningen lengre ut i Bjørnafjorden og installere en diffuser på utslippsledningen.

Det blir ikke foretatt analyser av avløpsvannet fra anlegget. Dette er heller ikke et krav i utslippstillatelsen. For å sikre et konkret bilde av anleggets renseevne må det tas jevnlig prøver av avløpsvannet. Det blir i denne sammenheng vist til TA-950, Veiledning for utslippskontroll ved kommunale renseanlegg.

8. Hovedkarakterisering av inspeksjonen

HOVEDKARAKTERISERING AV INSPEKSJONEN

Kategori 0:
Ingen påviste avvik

Kategori 1:
Avvik

Kategori 2:
Betydelige avvik

Kategori 3:
Vurderes
politianmeldt

KARAKTERISERING AV AVVIKENE	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3		Kat. 1	Kat. 2	Kat.3
1. Overskridelse av produksjonsrammer				5. Mangelfull egenkontroll/internkontroll	X		
2. Akutt forurensning, mangl. beredskap				6. Overutslipp (luft, vann, støy)			
3. Manglende teknisk utstyr		X		7. Utilfredsst. håndt. av avfall/kjemikal.			
4. Mangelfullt vedlikehold, kalibrering o.l.				8. Annet			